

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Полтавська політехніка
імені Юрія Кондратюка»
Навчально-науковий інститут фінансів, економіки, управління та права
Кафедра фінансів, банківського бізнесу та оподаткування

Білостоцький технологічний університет (Польща)

Університет прикладних наук (Литва)

Відземський університет прикладних наук (Латвія)

Університет «Aurel Vlaicu» в м. Арад (Румунія)

Міжнародний науково-освітній та навчальний центр (Естонія)

Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Кафедра фінансів

Донецький національний університет імені Василя Стуса
Національний технічний університет «Дніпровська політехніка»

Луцький національний технічний університет

Одеський національний економічний університет

РОЗВИТОК ФІНАНСОВОГО РИНКУ В УКРАЇНІ: ЗАГРОЗИ, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

**Матеріали VII Міжнародної науково-практичної
конференції**

27 листопада 2025 р.

Полтава
2025

Таким чином прозорий та якісний облік сприяє конкурентоспроможності підприємства на міжнародних ринках, відкриваючи можливості для розширення масштабів його діяльності.

Література

1. Система НАССР / Державна служба України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів. URL: <https://dpss.gov.ua/diyalnist/bezpechnist-harchovih-produktiv-ta-veterinarna-medicina/bezpechnist-ta-iakist-kharchovykh-produktiv/sistema-haccp>.

УДК 657.4:330.342.3(4)

Копайгора Ілона Сергіївна,

магістрантка

Науковий керівник: Карпенко Є. А., к.е.н., доцент

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД РЕФОРМУВАННЯ ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

У сучасних умовах динамічного розвитку економіки необоротні активи відіграють стратегічно важливу роль у забезпеченні стабільного функціонування підприємства, оскільки становлять основу його матеріально-технічної бази та формують значну частину загальної вартості активів. Саме від ефективності їх використання значною мірою залежить рівень продуктивності, конкурентоспроможності та фінансової стійкості суб'єкта господарювання.

Необоротні активи охоплюють сукупність матеріальних і нематеріальних ресурсів, що тривалий час беруть участь у виробничому процесі, не змінюючи своєї натурально-речової форми. У процесі експлуатації вони поступово переносять свою первісну вартість на виготовлену продукцію або надані послуги шляхом нарахування амортизації, що забезпечує відтворення цих ресурсів у майбутніх періодах.

Особливе місце серед необоротних активів займають основні засоби, які безпосередньо забезпечують здійснення операційної діяльності підприємства. Вони виступають матеріальним фундаментом виробництва, визначаючи технічний рівень підприємства, його виробничий потенціал та здатність до інноваційного розвитку. Ефективне управління основними засобами, їх оновлення, модернізація та раціональне використання є запорукою підвищення загальної ефективності господарської діяльності та забезпечення сталого економічного зростання підприємства.

У сучасному європейському контексті облік основних засобів набуває дедалі більшої складності, стимульований як впровадженням міжнародних стандартів фінансової звітності, так і активною цифровізацією та зростанням вимог до прозорості. На рівні європейських країн відбувається поступове, але впевнене зближення національних облікових практик із положеннями Міжнародного стандарту бухгалтерського обліку IAS 16 «Основні засоби», який регулює питання визнання, оцінки, амортизації, переоцінки та знецінення матеріальних активів.

Розвиток європейських досліджень у 2024 – 2025 рр. підкреслює, що впровадження МСФЗ у країнах ЄС сприяє підвищенню якості фінансової звітності, мінімізації інформаційної відхилень та зростанню інвестиційної привабливості суб'єктів господарювання. Зокрема, перехід на стандарти IFRS посилив релевантність фінансових звітів для користувачів та покращив порівнянність між країнами ЄС [2]. Крім того, аналіз

286 публічних компаній, проведений у 2024 р., підтвердив наявність зв'язку між використанням розвинених облікових політик, зокрема в частині управління капітальними інвестиціями, та рівнем корпоративної ефективності [3].

На сучасному етапі можна виділити три ключові тенденції розвитку обліку основних засобів у Європі. По-перше, посилюється роль переоцінки та регулярного тестування на знецінення. Більшість компаній, що звітують за IFRS, дедалі частіше застосовують модель справедливої вартості, особливо у сфері нерухомості та інфраструктури. Згідно з дослідженням, понад 90 % європейських підприємств у секторі нерухомості застосовують модель справедливої вартості для інвестиційних активів, що свідчить про поступовий відхід від історичної собівартості. По-друге, відбувається активна цифровізація процесів обліку. Наприклад, європейський ринок програмного забезпечення для обліку основних засобів оцінювався у 1,1 млрд дол. США, що демонструє зростання попиту на автоматизовані системи управління активами. Такі технології, як ERP-платформи, інтернет речей (IoT) та блокчейн, дедалі частіше інтегруються у процес обліку, дозволяючи підвищити точність, швидкість і контроль за рухом активів. По-третє, збільшується значення нефінансових аспектів обліку – особливо у зв'язку з вимогами сталого розвитку та новими регуляторними ініціативами ЄС у сфері корпоративної звітності.

Також варто зазначити, що особливої актуальності в умовах економічної турбулентності та технологічного оновлення набуває питання знецінення активів. Це свідчить про зростання ролі управління ризиками у системі обліку активів та необхідність ретельної оцінки корисного строку служби, ліквідаційної вартості та залишкової вартості основних засобів.

Європейські компанії також активно вдосконалюють підходи до обліку активів, що перебувають у стадії будівництва або створення. У фінансових звітах Європейського Союзу за 2024 рік зазначено, що загальна вартість активів під утворенням сягнула 2 145 млн євро [5]. Це підкреслює необхідність точного розподілу витрат між періодами, визначення моменту введення активу в експлуатацію та узгодження бухгалтерського і податкового обліку.

Європейський досвід також підтверджує, що ефективний облік основних засобів вимагає глибокого розкриття інформації. Інвестори, кредитори та інші стейкхолдери очікують більш детального пояснення змісту облікових політик, припущень і методів, які використовуються для оцінки, амортизації та переоцінки. Прозорість і відповідність міжнародним стандартам сприяють зниженню вартості капіталу для підприємств і підвищенню рівня довіри інвесторів.

У підсумку, європейський досвід обліку основних засобів можна охарактеризувати як поєднання класичних принципів бухгалтерського обліку з інноваційними підходами цифрової трансформації. Його сутність полягає у переході від історичної собівартості до справедливої вартості, активному використанні технологій автоматизації, підвищенні уваги до нефінансових аспектів та зміцненні зв'язку між обліком і стратегічним управлінням. Для України зазначений досвід є надзвичайно цінним орієнтиром у контексті адаптації національної системи обліку до європейських стандартів та принципів. Його впровадження сприятиме підвищенню прозорості фінансової звітності, зміцненню довіри інвесторів, забезпеченню сталого економічного розвитку та інтеграції в єдиний фінансово-економічний простір Європейського Союзу.

Література

1. IAS 16 “Property, Plant and Equipment”. IFRS Accounting Standards Tracker. ICAEW, 2024.

2. The Impact of IFRS Adoption on Financial Reporting Relevance in Eastern and Western Europe. Sciendo, 2024. URL: https://www.researchgate.net/publication/379232367_Impact_of_IFRS_Adoption_on_Financial_Statements_Value_Relevance_A_Study_of_Eastern_vs_Western_European_Countries

3. Hedge accounting usage and capital investment: European evidence under IFRS requirements EY. Real Estate IFRS Financial Statements Survey 2024. Ernst & Young Global Limited, 2024. URL: https://www.researchgate.net/publication/384199006_Hedge_accounting_usage_and_capital_investment_European_evidence_under_IFRS_requirements

4. BASF SE. Notes to the Consolidated Financial Statements: Fixed Assets. BASF Group Annual Report, 2024. URL: <https://report.basf.com/2024/en/financial-statements/notes.html>

5. Capital structure and performance: evidence from European listed companies, 2024. URL: <https://www.researchgate.net/publication/338235632>

УДК 657

*Дмитренко Алла Василівна,
доктор економічних наук, доцент
Храмцов Андрій Сергійович,
магістрант*

*Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
(Україна)*

УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕСУ ІНВЕНТАРИЗАЦІЇ МАЙНА

Проблеми і труднощі інвентаризації виникають при появі помилок під час самого процесу проведення інвентаризації майна. На більшості підприємствах інвентаризація проводиться ручним способом на паперових носіях, які в свою чергу, при великій кількості основних засобів, що припадають на одну матеріально-відповідальну особу, створює ряд складнощів і проблем при зборі даних, зведенні фактичних відомостей з обліковими даними і оформленні результатів. А також хочеться зазначити, що проведення інвентаризації ручним способом, є однією з причин значних трудовитрат і досить низьким рівнем контролю майна. Інвентаризація є досить трудомісткою процедурою, пов'язаною з ручним методом її проведення і великою кількістю інвентарних об'єктів.

В науковій літературі є багато підходів до визначення поняття «інвентаризація», проте, на нашу думку, найбільш повно його сформулював С. В. Бардаш: «під інвентаризацією слід розуміти перевірку та оцінку фактичної наявності об'єкта контролю, якому притаманний комплекс наступних господарсько-правових ознак: наявність розпорядчого документа; здійснення дій колегіальним органом; встановлення кількісних і якісних характеристик об'єкта; реєстрація та оцінка фактів, нормативно-правове регулювання, рахункова та бухгалтерська обробка документів; узагальнення та реалізація результатів; прийняття рішень» [1, с.108–111].

Інвентаризація дає уявлення про вартість інвентарю. Через високу вартість, важливо мати доступ до інформації про вартість інвентарю підприємства. Це допоможе приймати ключові рішення, наприклад, чи має підприємство занадто багато або занадто мало запасів, і отримати інформацію про закупки товарів. Використовуючи бухгалтерське програмне забезпечення, можна створювати детальні звіти, в яких відображені статті витрат. У цих звітах також показано, у яких постачальників